

Talousennuste vuosille 2008–2009

Epävarmuus kasvaa – Suomenkin talouskasvu hidastuu

Palkansaajien tutkimuslaitos ennustaa Suomen talouskasvun hidastuvan kuluvana vuonna 3 prosenttiin ja ensi vuonna 2,8 prosenttiin. Viennin kasvu vaimenee tuntuvasti tärkeiden EU-alueen vientimarkkinoiden kasvun hidastuessa. Tämän vastapainoksi sekä kulutus että investoinnit kasvavat Suomessa vielä tänä vuonna verraten nopeasti, 2,9 ja 4,5 prosenttia. Ensi vuonna Suomen kasvun painopiste siirtyy jälleen ulkomaankauppaan; vienti kasvaa 4 prosenttia, mutta yksityisen kotimaisen kysynnän kasvu hidastuu hieman. Kuluttajahintojen nousu ylittää tänä vuonna 3,2 prosenttiin ja vaimenee ensi vuonna 2,3 prosenttiin. Työllisten määrän kasvu jatkuu 46 000:lla tänä vuonna ja 20 000:lla ensi vuonna, jolloin työttömyysaste painuu 6 prosenttiin ja työllisyysaste nousee 71,2 prosenttiin. Julkisyhteisöjen rahoitusylijäämä supistuu mutta on hyvää 4 prosentin tasoa vielä ensi vuonnakin.

Suomen taloudelliseen kehityksen riskit liittyvät USA:han. Osa subprime-kriisin suorista vaikutuksista pankkeihin on vielä realisoitumatta, ja uhkana on kriisin leviäminen rahoitusmarkkinoilla yhä laajemmalle. Tämä sekä asuntovelallisten tilanteen heikentyminen vielä lisää voisi johtaa ennakoituakin jyrkempään alamäkeen USA:n taloudessa. Tähän liittyen euro voisi vahvistua suhteessa dollariin vielä merkittävästikin, mihin pahimmillaan voisi liittyä öljyn dollarimääräisten hintojen tuntuva nousu. Tällaisessa skenaariossa niin Aasian, Euroopan kuin Suomenkin talous kasvaisi ohessa ennustettua selvästi hitaammin.

Euroopan talouskasvu hidastuu maltillisesti

Euroopan talouskasvu hidastuu USA:n vanavedessä. Euroopan reaalityalouteen vaikuttavat myös euron merkittävä vahvistuminen dollariin nähden sekä voimakkaasti nousseet öljyn ja ruokaraaka-aineiden hinnat. USA:n talouden taantumisen vastapainoksi euroalueen työllisyyskehitys on hyvää ja Aasian, Venäjän ja EU:n uusien jäsenmaiden talouskasvu pysyy nopeana, mikä tukee Länsi-Euroopan ja euroalueen talouskasvua. Tänä vuonna euroalueen kokonaistuotanto kasvaa enää 2,0 prosenttia. Ensi vuonna euroalueen kasvu nopeutuu 2,4 prosenttiin lähinnä viennin ja yksityisen kulutuksen kasvun nopeutuessa. Euroalueen työttömyys alenee tänä vuonna keskimäärin 7,1 prosenttiin ja ensi vuonna 6,8 prosenttiin. Palkansaajien tutkimuslaitos arvioi, että EKP alentaa ohjauskorkoaan yhteensä vain 0,5 prosenttiyksikköä tämän vuoden aikana ja ensi vuonna 0,25 prosenttiyksikköä lisää.

USA:n talous lähelle taantumaa

Selvimmät syyt USA:n talouskasvun hidastumiselle ovat pitkään jatkunut kotitalouksien velkaantuminen, mikä puhkesi asuntoluottokriisiksi, ja maan ulkomaankaupan heikko kilpailukyky. Jyrkästi heikentynyt dollari on toisaalta parantanut USA:n alijäämäistä kauppasetta, mutta USA:n kasvu pysyy hitaana vielä ensi vuonnakin. Tänä vuonna USA:n kokonaistuotannon kasvuvauhti hidastuu 1,1 prosenttiin. Suurin epävarmuus väistyy osin elvyttävän raha- ja finanssipolitiikan vaikutuksesta niin, että talous alkaa jälleen kasvaa toisella vuosipuoliskolla. Kotimainen kysyntä pysyy vaimeana vielä pitkälle ensi vuoteen niin, että ensi vuoden talouskasvu jää 1,8 prosenttiin. USA:n keskuspankki todennäköisesti alentaa ohjauskorkoaan tämän vuoden aikana vielä 1,25 prosenttiyksikköä ja ensi vuonna vielä 0,25 prosenttiyksikköä.

Viennin veto heikkenee – Suomen kasvu hidastuu

Suomen viennin määrän kasvu hidastuu tänä vuonna 2,8 prosenttiin, mutta ensi vuonna se kiihtyy neljään prosenttiin. Tuonnin määrä kasvaa kumpanakin vuonna runsaat kolme prosenttia. Viennin kasvun hidastuminen heijastuu lähes sellaisenaan teollisuustuotannon kasvuun. Kokonaistilanne on kuitenkin edelleen verraten hyvä. Ensi vuonna teollisuuden kasvu taas nopeutuu. Rakentaminen pysyy vilkkaana vielä tänä vuonna, mutta ensi vuonna sen kasvuvauhti hiipuu kolmeen prosenttiin. Palveluista kauppa kasvaa vielä tänä vuonna vauhdikkaasti. Liike-elämän

palveluiden tuotanto lisääntyy tuntu-
vasti sekä tänä että ensi vuonna.

Työllisyystilanne on yhä parempi

Kuluvana vuonna työllisten määrä kas-
vaa 46 000 henkilöllä. Hyvät suhdan-
teet ja väestönkasvu lisäävät myös
työvoiman määrää 34 000 henkilöllä,
ja työttömyysaste laskee keskimää-
rin 6,3 prosentin tasolle. Uudet työllii-
syysluvat eivät kuitenkaan ole täysin
vertailukelpoisia edellisvuosien työllii-
syyslukujen kanssa, sillä Tilastokeskus
on uudistanut työvoimatutkimuksen sisältöä ja tiedon-
keruuta vuoden alusta lähtien. Ensi vuonna työpaikkoja
syntyy 20 000 ja työvoiman kasvaa 12 000 henkilöllä.
Työttömyysaste laskee 6 prosenttiin. Työllisyysaste nou-
see tänä vuonna 70,9 prosenttiin ja ensi vuonna 71,2
prosenttiin.

Palkat nousevat nopeammin, mutta funktionaalinen tulonjako säilyy ennallaan

Tänä vuonna ansiotasoindeksi nousee 5,3 prosenttia, jos-
ta sopimuspalkkaindeksi osuus on 4,4 prosenttiyksikköä.
Vuonna 2009 ansiotaso nousee 4,5 ja sopimuspalkat 3,7
prosenttia. Palkkasumma kasvaa tänä vuonna 6,3 pro-
senttia ja ensi vuonna 5 prosenttia. Kotitalouksien käy-
tettävissä olevat tulot kasvavat tänä vuonna 6,3 ja ensi
vuonna 5,2 prosenttia. Viime vuonna palkkojen osuus
yritysten arvonlisäyksestä laski aiemmalle vuoden 2001
ennätysmatalalle tasolle. Liittokierroksen palkkaratkaisut
eivät juurikaan nosta palkkojen osuutta yksityisen sekto-
rin arvonlisäyksestä.

Kysynnän ja tarjonnan tase

	2007	2007	2008e	2009e
	Mrd. €	Määrän muutos (%)		
Bruttokansantuote	178,7	4,4	3,0	2,8
Tuonti	71,8	4,1	3,1	3,1
Kokonaistarjonta	250,5	4,3	3,0	2,9
Vienti	80,1	4,8	2,8	4,0
Kulutus	128,4	2,8	2,8	2,3
yksityinen	90,5	3,7	2,9	2,6
julkisen	37,9	0,8	2,5	1,5
Investoinnit	36,3	7,6	4,8	2,7
yksityiset	31,9	8,1	4,5	3,5
julkiset	4,4	3,4	7,0	-3,0
Varastojen muutos (ml. tilastollinen ero)	5,7	1,8	1,0	0,9
Kokonaiskysyntä	250,5	4,3	3,0	2,9

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos

Kansainvälinen talous

Kokonaistuotannon määrän kasvu (%)	2007	2008e	2009e
Yhdysvallat	2,2	1,1	1,8
Euro-13	2,6	2,0	2,4
Saksa	2,5	1,9	2,4
Ranska	1,9	1,8	2,2
Italia	1,5	1,2	1,7
EU27	2,8	2,2	2,6
Ruotsi	2,6	2,8	3,0
Iso-Britannia	3,1	2,4	2,6
Japani	2,1	1,9	2,2
Venäjä	8,1	7,5	7,5
Kiina	11,4	10,0	9,5

Lähde: BEA, BOFIT, Eurostat, Palkansaajien tutkimuslaitos

Kotitaloudet velkaantuvat, vaikka kulutuksen kasvu hidastuu

Vaikka yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu tänä vuonna
2,9 prosenttiin inflaatiovahdinkin kiihtyessä, jatkuu kotita-
louksien velkaantuminen. Kotitalouksien säästämisaste
on tänä vuonna miinus kolme prosenttia. Viime aikoina
kuluttajien luottamus talouteen on selvästi heikentynyt
kansainvälisiltä luottomarkkinoilta kantautuneiden uutis-
ten seurauksena, mutta omaan talouteen uskotaan edel-
leen. Kestokulutushyödykkeiden kulutusmenot kasvavat
yhä nopeasti, vaikka muut hankinnat lisääntyvät aiempaa
hitaammin. Vuonna 2009 yksityisen kulutuksen kasvu
hidastuu 2,6 prosenttiin. Yksityisten investointien ennus-
tetaan lisääntyvän tänä vuonna 4,5 ja ensi vuonna 3,5
prosenttia

Verotus ja ruuan hinta kiihdyttävät inflaatiota

Tammikuussa hallituksen veropäätökset kiihdyttivät in-
flaatiota noin puolella prosenttiyksikköllä. Päätekijöinä
olivat alkoholiverojen ja sähkö- ja polttoaineverojen ko-
rotukset. Energian hinta nousi tammikuussa
vuodentakaisesta lähes 19 prosenttia ja ruuan
hinta 5,8 prosenttia. Koko vuonna elintarvik-
keet kallistuvat yli 6 prosenttia. Toisaalta lai-
nakorot käännyvät laskuun ja asuntomarkkinat
tasaantuvat, eikä asumisen hinta enää nopeu-
ta kotimaista inflaatiota. Vuoden kuluessa ku-
luttajahintojen nousuvauhti hidastuu, mutta
vuosikeskiarvo nousee 3,2 prosenttiin. Vuon-
na 2009 kuluttajahinnat nousevat keskimäärin
2,3 prosenttia.

Valtion rahoitusasema pysyy vahvana

Tänä vuonna valtion kulutus- ja investointimenot
kasvavat poikkeuksellisen paljon. Menoja lisää-

Ennusteen keskeisiä lukuja

	2007	2008e	2009e
Työttömyysaste (%)	6,9	6,3	6,0
Työttömät (1 000)	183	171	163
Työlliset (1 000)	2492	2538	2558
Työllisyysaste (%)	69,9	70,9	71,2
Inflaatio, kuluttajahintaindeksi (%)	2,5	3,2	2,3
Ansiotaso, ansiotasoindeksi (%)	3,3	5,3	4,5
Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot (%)	2,4	4,0	3,1
Vaihtotaseen ylijäämä (mrd. €)	7,8	7,4	7,9
Kauppataaseen ylijäämä (mrd. €)	8,9	8,5	9,0
Valtiontalouden rahoitusylijäämä			
mrd. €	3,6	2,7	2,8
% bkt:sta	2,0	1,4	1,4
Julkisyhteisöjen rahoitusylijäämä			
mrd. €	9,4	8,2	8,0
% bkt:sta	5,3	4,4	4,0
Velkaantumisasiaste (Emu-velka)			
% bkt:sta	35,4	33,4	31,7
Veroaste, %	43,1	42,9	42,5
Lyhyet korot (3 kk:n euribor)	4,3	4,1	3,5
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v.)	4,3	3,8	3,7

Lähde: Suomen Pankki, Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos

vät myös eläkkeiden ja opintotuen korotukset sekä kuntien valtionosuudet. Tuloveron kevennykset sekä valtion omaisuustulojen ja yhteisöveron tuoton kasvun hidastuminen leikkaavat verokertymää. Valtiontalouden ylijäämä supistuu vajaalla miljardilla eurolla 1,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Ensi vuonna valtion menojen kasvu hidastuu selvästi eikä ole oletettu uusia tuloveron veronkevennyksiä lukuun ottamatta 3 prosentin inflaatiotarkistusta. Valtiontalouden ylijäämä pysyy tämänvuotisella tasolla.

Tänä vuonna kuntien kulutus- ja investointimenojen kasvu kiihtyy selvästi, mutta ensi vuonna se hidastuu hieman, koska verotulot ja valtionosuudet eivät lisääny enää yhtä voimakkaasti. Kuntatalous nousee tänä vuonna lievästi positiiviseksi, mutta ensi vuonna se tuottaa parinsadan miljoonan euron alijäämän.

Yhteensä julkisen kulutuksen volyyymi kasvaa tänä vuonna 2,5 prosenttia ja ensi vuonna 1,5 prosenttia. Kuluvavuosi on varsin poikkeuksellinen julkisten investointien osalta, sillä niiden määrän kasvu ylittää arviolta 7 prosenttiin. Ensi vuonna ne supistuvat 3 prosenttia.

Työeläkelaitosten ylijäämät ennallaan – kokonaisveroaste alenee

Työeläkelaitosten ja muiden sosiaaliturvarahastojen maksutulot jatkavat viimevuotista reilun 5 prosentin kasvuvauhtiaan sekä tänä että ensi vuonna. Eläkemenot kasvavat tänä

vuonna viimevuotista nopeammin, mikä supistaa tämän sektorin ylijäämää noin puolella prosenttiyksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Eläkemenojen kasvu hidastuu hieman ensi vuonna. Kaiken kaikkiaan julkisyhteisöjen rahoitusylijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen alenee tänä vuonna 0,9 ja ensi vuonna 0,4 prosenttiyksiköä, jolloin se on yhä varsin suuri, 4 prosenttia. Sekä valtion että koko julkisen sektorin velkasuhde alenee selvästi. Kokonaisveroasteen aleneminen jatkuu tänä vuonna 0,2 ja ensi vuonna 0,3 prosenttiyksiköllä.

Valtion tie- ja ratahankkeet pois menokehkeistä

Suhdanteiden tasaamisen kannalta olisi suotavaa, että varmistettaisiin niin julkisten kulumenojen kuin investointienkin reaalisuus vuosina 2008 ja 2009 oheisen kasvuennusteen mukaisena niin, ettei kuntatalouden rahoitusylijäämä kasva nykyisestä. Julkisten investointien sisällyttäminen valtiontalouden kehyksiin ei ole tarkoituksenmukaista, koska päätetyt lisäinvestoinnit pienentävät muun muassa julkisia kulumenoja vastaavassa määrin.

On tullut tilaa ansiotuloverojen maltilliselle alentamiselle. Tämä ei saisi kuitenkaan vaarantaa kuntatalouden rahoitusasemaa. Ruuan arvonlisäverokannan alennuksen järkevyyttä pitäisi kuitenkin arvioida vielä uudelleen. Osoittihan ruoan hinnan jyrkkä ja yhtäkkinen nosto vuodenvaihteessa, että elintarvikkeiden hinnanmuodostus Suomessa on kartellimaista. Pitäisi pyrkiä puuttumaan niihin mekanismeihin, jotka edistävät markkinavoiman käyttöä elintarvikkeiden hinnanmuodostuksessa. Suomen kilpailupolitiikan suurimmat haasteet liittyvät tähän.

Suomen verotuksen suurimmat ongelmat syntyvät ansio- ja pääomatulojen erilaisesta verotuksesta. Osinkojen ja myyntivoittojen veroprosentissa on nostovaraa. Lisäksi listautumattomien yritysten osinkotulojen vapaa verovähennysoikeus aina 90 000 euroon ja veronalaisten osinkojen aliarvostaminen 70 prosentilla on ylimitoitettua. Tähän liittyen varakkaiden elinkeinonharjoittajien mahdollisuudet siirtää verotusta kokonaan pääomaverotuksen piiriin eivät ole vain epäoikeudenmukaisia vaan vääristävät myös kilpailua ja sitä kautta rajoittavat tehokkaimpien käytäntöjen pääsyä voitolle. Suunnitellussa yritysvarallisuuden perintöverotuksen huomattavassa lievennyksessä liikutaan myös vääriin suuntaan. ■

Lisätietoja

Ennustepäällikkö Eero Lehto, puh. (09) 2535 7350
Tiedottaja Heikki Taimio, puh. (09) 2535 7349
Palkansaajien tutkimuslaitos,
Pitkänsillanranta 3 A, 6. krs, 00530 Helsinki
Ennusteen laajempi versio 12.3.2008 Internetissä osoitteessa: www.labour.fi